

شرحی جامع بر مغنی الادیب و مغنی الاریب

باب رابع

نویسنده: استاد عبدالمجید فائدی لامردی

شرحی جامع بر مغنی الادیب و مغنی الاریب

باب رابع

نویسنده: استاد عبدالمجید قانندی لامردی

ناشر: عاصم

صفحه آرایی: واحد هنری انتشارات عاصم

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۷۰-۱۲-۴

قیمت روی جلد: ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال

سرشناسه: قانندی لامردی، عبدالمجید، ۱۳۵۴-

عنوان و نام پدیدآور: شرحی جامع بر مغنی الادیب و مغنی الاریب باب رابع / نویسنده عبدالمجید قانندی لامردی.

مشخصات نشر: تبریز: انتشارات عاصم، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۵۴۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۷۰-۱۲-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتاب حاضر شرح بخش چهارم از کتاب «مغنی اللیب عن کتب الاعاریب» تألیف ابن هشام است.

یادداشت: کتابنامه: ص. [۵۳۵] - ۵۴۲: همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: ابن هشام، عبدالله بن یوسف، ۷۰۸ - ۷۶۱ق.

مغنی اللیب عن کتب الاعاریب -- نقد و تفسیر

موضوع: زبان عربی -- نحو

موضوع: Arabic language -- Syntax

شناسه افزوده: ابن هشام، عبدالله بن یوسف، ۷۰۸

- ۷۶۱ق. مغنی اللیب عن کتب الاعاریب. برگزیده. شرح

رده بندی کنگره: PJ۶۱۵۱

رده بندی دیویی: ۴۹۲/۷۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۱۸۴۱۴

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب اعم از چاپ، کپی، تکثیر، ذخیره در سیستم های بازیابی محفوظ است.

مركز بخش: نشر عاصم: ۹۱۴۵۸۷۳۴۵۲

پست الکترونیک ناشر: nashre.asem@gmail.com
www.asembook.ir
کتاب: فروش اینترنتی

فهرست

١٣	 مقدمه
١٥	 الباب الرابع
١٦	 فمن ذلك: ما يُعرَف به المبتدأ من الخبر:
٢٣	 احداها
٤٢	 والتحقيق
٣٠	 الثانية
٣٤	 الثالثة
٤٠	 ويشهد
٤٧	 يجب الحكم
٥٣	 ما يُعرَف به الاسم من الخبر
٥٥	 احداها
٥٦	 ويستثنى من مختلفي الرتبة
٦١	 الحالة الثانية
٦٢	 الحالة الثالثة
٦٣	 اقامت جوائز الزجّاج
٦٥	 ما يُعرَف به الفاعل من المفعول
٧٢	 فرعان

٢٣٤	اقسام العطف:
٢٣٦	احدها: العطف على اللفظ
٢٣٩	والثانى: العطف على المحل
٢٤٠	شروط العطف على المحل
٢٤٠	احدها
٢٤٤	والثانى
٢٤٥	والثالث
٢٤٦	احدها
٢٤٦	الثانية
٢٥٩	المسألة الثالثة
٢٦٠	المسألة الرابعة
٢٦٨	والثالث: العطف على التوهم
٢٧٢	فاما المجزوم
٢٧٦	واما المرفوع
٢٧٩	واما المنصوب اسماً
٢٨٠	واما المنصوب فعلاً
٢٨٣	واما فى المركبات
٢٨٥	تنبيه
٢٩٢	وللاستئناف وجه آخر
٢٩٤	تنبيه
٢٩٨	عطف الخبر على الانشاء وبالعكس:
٣١٣	عطف الاسمية على الفعلية وبالعكس:
٣٢٢	العطف على معمولى عاملين:
٣٢٩	المواضع التى يعود الضمير فيها على متأخر لفظاً ورتبةً
٣٣١	احدها
٣٣٧	الثانى

الثالث.....	۳۴۳
الرابع.....	۳۴۴
وهذا الضمير مخالف للقياس من خمسة اوجه:.....	۳۴۶
احدها.....	۳۴۷
والثاني.....	۳۴۷
والثالث.....	۳۴۹
والرابع.....	۳۵۰
والخامس.....	۳۵۰
الخامس.....	۳۵۳
السادس.....	۳۵۵
السابع.....	۳۵۶
شرح حال الضمير المسمى فصلاً وعماداً.....	۳۶۰
الاولى.....	۳۶۰
المسألة الثانية.....	۳۷۳
المسألة الثالثة.....	۳۸۰
المسألة الرابعة.....	۳۸۶
روابط الجملة بما هي خبر عنه.....	۳۸۸
احدها.....	۳۹۰
والثاني.....	۳۹۱
والثالث.....	۳۹۲
والرابع.....	۳۹۴
والخامس.....	۳۹۶
والسادس.....	۳۹۹
والسابع.....	۴۰۴
والثامن.....	۴۰۶
والتاسع.....	۴۰۷

٤٠٩	والعاشر.....
٤١١	الاشياء التى تحتاج الى الربط:.....
٤١١	احدها.....
٤١٣	الثاني.....
٤١٨	الثالث.....
٤٢٢	الرابع.....
٤٢٥	الخامس.....
٤٣٨	السادس والسابع.....
٤٤٠	تنبيه.....
٤٤٢	الثامن.....
٤٤٣	التاسع.....
٤٤٥	العاشر.....
٤٤٨	الحادى عشر.....
٤٥٢	الامور التى يكتسبها الاسم بالاضافة.....
٤٥٣	احدها.....
٤٥٣	الثاني.....
٤٥٥	الثالث.....
٤٦٥	الرابع.....
٤٦٨	الخامس.....
٤٧١	السادس.....
٤٧٢	السابع.....
٤٧٢	الثامن.....
٤٧٣	التاسع.....
٤٧٤	العاشر.....
٤٧٦	الحادى عشر.....
٤٧٧	البناء وذلك فى ثلاثة ابواب.....

۴۷۷	احدها
۴۸۴	الثاني
۴۸۵	الثالث
۴۸۷	الامور التي لا يكون الفعل معها الا قاصراً
۴۸۹	احدها
۴۹۱	الثاني والثالث
۴۹۱	الرابع
۴۹۱	الخامس
۴۹۱	السادس
۴۹۲	السابع
۴۹۲	الثامن
۴۹۲	التاسع
۴۹۳	العاشر
۴۹۳	الحادى عشر
۴۹۴	الثاني عشر
۴۹۸	الثالث عشر
۴۹۸	الرابع عشر
۵۰۱	والسنة الباقية
۵۰۳	الامور التي يتعدى بها الفعل القاصر
۵۰۳	احدها
۵۰۷	الثاني
۵۰۸	الثالث
۵۱۰	الرابع
۵۱۱	الخامس
۵۱۴	السادس
۵۱۹	السابع

۵۳۲ و هنا مُعَدُّ ثامن

۵۳۷ فهرست منابع و مآخذ

www.ketab.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

یکی از کتابهایی که از زمان تألیف تاکنون مورد توجه بوده است کتاب مغنی اللیب عن کتب الاعاریب تألیف ابن هشام، عبدالله بن یوسف از ادبای قرن هشتم هجری است، این کتاب در هشت باب تألیف شده که همه‌ی ابواب آن مهم است اما در حوزه‌های علمیه‌ی شیعه دو باب از آن هشت باب مورد توجه بیشتری واقع شده و به عنوان متن درسی قرار گرفته است که همان باب اول و چهارم است که باب اول پیرامون مفردات و احکام آن است و باب چهارم پیرامون احکامی است که کاربرد فراوان دارد و به تعبیر ابن هشام «فی ذکر احکام یکثر دورها ویقبح بالمعرب جهلها» و باب رابع همیشه مورد توجه بیشتری نسبت به ابواب دیگر بوده است. کتاب مغنی علاوه بر اینکه یک کتاب نحوی جامع و غنی می‌باشد یک کتاب معانی هم به حساب می‌آید، در کتاب مغنی اللیب حدود یک پنجم معانی قرآنی مورد بحث واقع شده یا به آنها اشاره شده است.

در مورد مؤلف این کتاب و آثار ارزشمند او و چگونگی تألیف این کتاب در مقدمه‌ی باب اول مطالبی را بیان کرده‌ایم.

اما این کتاب که یکی از متون تدریسی حوزه‌های علمیه‌ی شیعه بود به لحاظ مفصل بودن و تخصصی بودن آن به گونه‌ای که گویی به یک کتاب خارج نحو شبیه‌تر بود و بعضی از اقوال و نظریات جنبه‌ی کاربرد عمومی نداشت و اگر می‌خواست به عنوان یک متن فراگیر برای عموم طلاب تدریس شود موجب اطناب ممل می‌شد از حدود ۲۵ سال قبل در حوزه‌های علمیه‌ی شیعه تصمیم بر تلخیص این کتاب گرفته شد و بعضی از فضلاء حوزه با تلخیص این کتاب، کتاب مغنی الادیب را تألیف کردند و تا دو سال قبل، کتاب مغنی الادیب متن درسی بود اما حدود دو سال قبل مرکز تدوین متون کتاب مغنی الاریب که از برخی جهات خلاصه‌تر از کتاب مغنی الادیب است را به عنوان متن درسی جایگزین مغنی الادیب کرد.

حقیر حدود چهارده دوره کتاب مغنی را تدریس کرده‌ام و چون در سالهای اخیر کمتر توفیق تدریس این کتاب را پیدا کرده‌ام برخی مدیران مدارس و بعضی اساتید محترم و طلاب بزرگوار تقاضا کردند که یافته‌های تدریس این سالها را به رشته تحریر در آورم و خداوند توفیق داد که بتوانم آنچه از تدریس این کتاب ارزشمند در این سالها بدست آورده‌ام را در قالب «شرحی جامع بر مغنی الادیب و مغنی الاریب» در اختیار طلاب علوم دینی و علاقمندان به این رشته قرار دهم امید است که مورد استفاده واقع شود. قبل از هر چیز از لغزش‌های احتمالی در این اثر از همه‌ی شما عذر خواهی می‌کنم و با جان و دل پذیرای نظرات شما عزیزان می‌باشم.

عبدالمجید قائدی لامردی

قم المقدسه - ۱۳۹۹ ش.